

Teitl: Canllawiau ar ddysgu yn ystod cyfnod atal y coronafeirws – Hydref 2020

2-6 Tachwedd 2020

Y dull cyffredinol mewn ysgolion

1. Bydd ysgolion cynradd ac ysgolion arbennig (gan gynnwys Unedau Cyfeirio Disgyblion, Addysg Heblaw yn yr Ysgol, a phob uned AAA sy'n gysylltiedig ag ysgolion prif ffrwd) yn ail agor fel arfer ar ôl hanner tymor ar 2 Tachwedd.
2. Bydd ysgolion uwchradd ar agor i blant ym mlynnyddoedd 7 ac 8.
3. Bydd disgyblion ym mlynnyddoedd 9-13 yn derbyn eu haddysg yn y cartref o 2 Tachwedd tan 6 Tachwedd. Byddant yn dychwelyd i'r ysgol ar 9 Tachwedd.
4. Gall y rheini sy'n sefyll arholiadau TGAU ac arholiadau mynediad i brifysgol ym mis Tachwedd, wneud hynny yn yr ysgol/coleg.
5. Mae trefniadau prydau ysgol am ddim eisoes wedi'u rhoi ar waith ar gyfer wythnos hanner tymor a byddant yn parhau ar gyfer dysgwyr ym mlynnyddoedd 9-13 yn wythnos 2 Tachwedd.
6. Bydd disgyblion ym mhob cyfnod addysg yn parhau i dderbyn eu hawl i addysg o 2 Tachwedd i 6 Tachwedd.
7. Mae Llywodraeth Cymru yn cynghori pob ysgol, athro ac aelod o staff yr ysgol i gael gwyliau cyflawn a buddiol dros hanner tymor.

Y ddarpariaeth ddysgu mewn ysgolion

8. Roedd dysgwyr wedi wynebu tarfu sylweddol ar eu dysgu a'u llesiant yn ystod tymor yr haf, ac ar ddechrau tymor yr hydref yn sgil cyfnodau amrywiol o hunanynysu. O ganlyniad i hynny, mae gwahaniaethau'n bodoli, sy'n cynyddu, rhwng dysgwyr a rhwng ysgolion, o ran yr amser y maent wedi'i dreulio'n dysgu.
9. Mae'r dull yr ydym yn mabwysiadu ar gyfer y cyfnod atal byr yn cydnabod bod plant hŷn yn gallu ymrwymo'n well i ddysgu hunangyfeiriedig ochr yn ochr â thasgau dysgu strwythuredig ac addysgu ar-lein. Nid yw dysgu o bell yn golygu ei bod yn ofynnol i gadw at amseroedd gwersi presennol yr ysgol – efallai y byddai'n well fod yn fwy hyblyg er mwyn cynnal dysgu, cymhelliad a llesiant dysgwyr. Fodd bynnag, byddai'n well pe gellid dod i arfer â chyflawni'r gwaith yn ôl trefn briodol. Penderfyniad i'r ysgol yw hwnnw, ond ni ddisgwylir i athrawon weithio y tu allan i oriau'r ysgol.
10. Dylai ysgolion ddarparu cynnig i ddysgu sydd mor gyflawn ag sy'n bosibl i bob disgybl.
 - a. Os bydd ysgolion wedi sefydlu trefniadau effeithiol i alluogi dysgwyr i weithio gartref, dylent barhau i'w defnyddio – er enghraifft efallai y byddent yn manteisio ar brofiadau'r cyfnod clo.
 - b. Dylid darparu gwaith digonol a phriodol i bob un o'r dysgwyr hynny nad ydynt yn yr ysgol, er mwyn sicrhau eu bod yn parhau â'u dysgu yn ystod wythnos 2 Tachwedd, ond dim ond o 2 Tachwedd. Mae Llywodraeth Cymru yn cynghori bob ysgol i gymryd gwyliau llawn ar gyfer wythnos hanner tymor.
 - c. Os nad yw dysgwyr yn yr ysgol, dylai ysgolion gadw mewn cysylltiad â nhw, gan gynnwys cysylltu ag unigolion i wneud yn siŵr eu bod yn ymdopi'n

iawn, os yw'n briodol. Gallai hynny gynnwys cynnal sesiwn gofrestru gyda'r dosbarth ar ddechrau pob gwers, er enghraifft.

- d. Dylai'r ysgolion barhau i asesu gwaith disgyblion a darparu adborth sy'n unol â'r dull y mae'r ysgol wedi cytuno arno – ond mae'n bosibl y bydd angen ei addasu at ddibenion ar lein.
- e. Dylai ehangder llawn y cwricwlwm fod ar gael i bob dysgwr, gan gynnwys y rheini sy'n dysgu o bell, ar sail ymdrechion rhesymol.
- f. Ni ddisgwylir i ysgolion gadw at amserlen lym o ran gwersi, ond efallai y byddai'n well ganddynt wneud hyn i hwyluso dysgu ar-lein.
- g. Dylai'r ysgol ystyried y blaenoriaethau sydd wedi'u pennu yng nghanllawiau dysgu Llywodraeth Cymru ym mis Gorffennaf – sy'n ymwneud â sylw'r dysgu a meithrin cysylltiadau â rhieni.

Y ddarpariaeth addysgu mewn ysgolion

- 11. Mae athrawon wedi wynebu tarfu sylweddol dros dymhorau'r haf a'r hydref hefyd. Ac maent wedi gweithio dan bwysau i barhau i addysgu mewn amrywiaeth o gyd-destunau. Ceir rhai enghreifftiau o arferion rhagorol yng Nghymru, o ran cynigion dysgu cyfunol ac o bell, ac amrywiaeth o gymorth ar gael drwy'r rhanbarthau a thrwy wasanaethau eraill (gwelwch isod).
- 12. Rydym yn cydnabod y bydd y gwahanol ysgolion ac athrawon fwy neu lai'n barod i ddarparu cyfuniad o addysgu ar y safle i flynyddoedd 7 ac 8 ochr yn ochr â dysgu o bell ar gyfer blynyddoedd 9-13, o 2 Tachwedd. Rydym yn cydnabod y bydd hynny'n her, ond rydym wedi ymrwymo i ysgolion ddarparu cynnig i ddysgu'r cwricwlwm llawn.
- 13. Dylai athrawon mewn ysgolion cynradd ac ysgolion arbennig, gan gynnwys unedau AAA, Unedau Cyfeirio Disgyblion ac Addysg Heblaw yn yr Ysgol, os yw'n briodol, fod ar safle'r ysgol, er mwyn darparu ar gyfer eu dysgwyr.
- 14. Mewn ysgolion uwchradd:
 - a. Gall athrawon gydweithio i ddatblygu set o adnoddau i gefnogi pob dysgwr, gan gynnwys y rheini sy'n cefnodgi dysgu o bell, a'u defnyddio i addysgu disgyblion. Gallai'r gweithgareddau addysgu hynny gynnwys tasgau strwythuredig, profiadau dysgu hunangyfeiriedig a gwersi ar-lein.
 - b. Dylai arweinyddiaeth ysgolion greu a galluogi'r cydweithio, y gwaith tîm a'r cymorth i athrawon: drwy ddatblygu'r capasiti, y gallu a'r hyder i gyflawni'r her hon ar y cyd, gan sicrhau bod rheolau cadw pellter cymdeithasol priodol yn cael eu dilyn.
 - c. Mae technoleg ac adnoddau digidol ar safle'r ysgol yn debygol o fod yn fwy cyson ar gyfer athrawon, ac yn fwy dibynadwy i alluogi dysgu o bell
 - d. Er mwyn cyflawni'r nod o weithio mewn ffordd gydweithredol i gyflwyno'r dysgu, bydd angen i athrawon a staff cymorth fod ar safle'r ysgol yn ystod yr wythnos dan sylw.

Mae'r wybodaeth isod yn rhoi'r cefndir i'r cwricwlwm a'r dysgu, dolenni cyswllt i adnoddau defnyddiol, a chwestiynau cyffredin.

Y cefndir

Canllawiau ar ddysgu

15. Roedd y **canllawiau ar ddysgu** a gyhoeddwyd ym mis Gorffennaf yn nodi'r blaenoriaethau canlynol ar gyfer y dysgu – <https://llyw.cymru/canllawiau-ar-ddysgu-mewn-ysgolion-lleoliadau-o-dymor-yr-hydref-covid-19>:
- a. **lechyd a lles:** dylai'r dysgu gefnogi lles meddyliol, emosiynol, corfforol a chymdeithasol y dysgwyr
 - b. **diben:** dylai fod diben clir i'r holl ddysgu, gan ganolbwyntio ar yr hyn sy'n bwysig i ddysgwyr nawr ac yn y tymor hwy
 - c. **llythrennedd, rhifedd a chymhwysedd digidol:** dylai dysgwyr gael cyfleoedd i ddatblygu ac i ddefnyddio'r sgiliau hyn ar daws y cwricwlwm
 - d. **profiadau dysgu eang a chytbwys:** dylai dysgwyr gael profiadau dysgu sy'n ymestyn dros gwricwlwm eang ac sy'n cynnwys cyfleoedd i ddatblygu dealltwriaeth eang ac amrywiaeth o wybodaeth a sgiliau
 - e. **cynnydd ac asesu:** dylai dysgwyr symud ymlaen yn ysturlon drwy gydol y cyfnod hwn. Dylid dylunio'r dysgu i ymestyn dyfnder a soffistigeiddrwydd y dysgu dros amser. Rydym yn hybu defnyddio asesiadau i helpu dysgwyr i symud ymlaen i gamau nesaf eu dysgu
 - f. **partneriaeth gyda rhieni, gofalgwyr a dysgwyr:** dylai ysgolion ddatblygu dealltwriaeth ac iaith gyffredin gyda rhieni, gofalgwyr a dysgwyr; gall hyn helpu i osod sylfaen ar gyfer y dysgu a chefnogi'r profiadau dysgu.

Adnoddau dysgu o bell

16. Roedd y canllawiau ar ddysgu hefyd yn pwysleisio'r angen i ddatblygu cyfuniad o ddysgu yn yr ysgol a'r tu allan i'r ysgol. Gwnaed cynnydd ar hyn, gan gynnwys ar y cyd â chymorth partneriaid strategol. Mae'r consortia rhanbarthol ar gael i gefnogi a chynghori ysgolion ar y ffordd orau i ddarparu cynnig i ddysgu o bell ar gyfer wythnos 2 Tachwedd ac ar ôl hynny os bydd angen i unigolion neu grwpiau o ddysgwyr weithio gartref. Mae gwybodaeth bellach ar gael yma:

GwE: <https://sites.google.com/hwbcymru.net/ccg-gsc/cymraeg>

ERW: <https://porth.erw-rhwyd.cymru/repository>

EAS: Cefnogi Rhestr Chwarae ein Hysgolion
<https://thingi.easmysid.co.uk/playlists/view/ba278c77-6411-4f8f-a49f-13e94f0e115f/cy#page1> (bydd angen cyfrif Hwb i fewngofnodi)

CSC: <https://www.cscjes-cronfa.co.uk/blended-learning>

Mae Hwb hefyd yn cynnwys amrywiaeth o ddogfennau a chanllawiau cynorthwyol, yma: <https://hwb.gov.wales/>

Recriwtio, Adfer a Chodi Safonau

17. Mae Llywodraeth Cymru wedi darparu bron £29m ar gyfer cynllun Recriwtio, Adfer a Chodi Safonau i gefnogi dysgu. Gallai athrawon a recriwtiwyd i'r cynllun helpu i ddarparu cymorth ychwanegol i garfannau arholiadau, dysgwyr agored i niwed, a dysgwyr o aelwydydd di-Gymraeg mewn ysgolion cyfrwng Cymraeg. Gallwch weld enghreifftiau o'r ffordd y mae ysgolion ar draws y

sector wedi defnyddio'r cylli ar Hwb – <https://hwb.gov.wales/dysgu-o-bell/rhannu-ein-profiadau/>

Addasu gofynion y cwricwlwm

18. I gefnogi ysgolion dros yr hydref, mae'r Gweinidog Addysg wedi addasu gofynion y cwricwlwm ar gyfer mis Medi a mis Hydref i fod ar sail ymdrechion rhesymol. Nid yw sail ymdrechion rhesymol yn dileu'r gofyniad i ysgolion geisio cyflawni eu dyletswyddau mewn perthynas â'r cwricwlwm ac asesu. Yn hytrach, mae'n ei gwneud yn ofynnol i ysgolion wneud pob ymdrech resymol i gyflawni'r dyletswyddau hynny. Os bydd yr ysgol wedi cymryd pob cam rhesymol ond wedi methu cyflawni dyletswydd, yna bydd y ddyletswydd honno'n cael ei hystyried yn un sydd wedi'i bodloni. Dim ond am gyfnod penodol o amser y gallai hysbysiadau i addasu gofynion y cwricwlwm fod yn gymwys, ac ni ddylai'r cyfnod hwnnw fod yn fwy na mis (Deddf y Coronafeirws 2020). Nid yw terfyn y cyfnod o fis neu ddileu hysbysiad yn atal rhag gwneud hysbysiad arall mewn perthynas ag unrhyw ddarpariaeth.
19. Bydd y Gweinidog Addysg yn ceisio addasu'r gofynion hyn eto ar gyfer mis Tachwedd i adlewyrchu dulliau dysgu amrywiol wythnos 2 Tachwedd. Byddwn yn ceisio cyhoeddi Cwestiynau Cyffredin ychwanegol yn ystod wythnos 9 Tachwedd i egluro cyfeiriad rhai materion sy'n benodol i'r pynciau, er mwyn mynd i'r afael â phryderon ymarferol i sicrhau bod ysgolion yn darparu cwricwlwm sydd mor eang ag sy'n bosibl.
20. Bydd cwestiynau cyffredin yn dilyn yn fuan.